

Förslag framlagt att bilda kartell för privattjänstemän

TCO-kongressen i juni kommer med säkerhet att få ta ställning till en viktig organisationsfråga. TCO-P har uppdragit åt sin ordförande, Ingvar Seregard, att framlägga ett förslag till förändring mot en sammanhållen gruppering av samtliga organisationer som verkar inom den enskilda sektorn. Förslaget behandlas i TCO-P när denna tidning går i press.

Arbetsledareförbundet (SALF) har behandlat förslaget i sin styrelse och uttalat sitt gillande av detsamma. Även Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO) finner förslaget bra för de till denna organisation anslutna förbunden, som verkar på det enskilda området. Svenska Industritjänstemannaförbundet (SIF) och Handelstjänstemannaförbundet (HTF) behandlar förslaget under veckoslutet 17—18 februari.

Förslaget skall här presenteras i korthet, men först bör en bakgrund tecknas.

■ Skall tjänstemän hålla sig med egna organisationer?

■ Finns det överhuvud taget tjänstemän?

■ Är inte alla arbetstagare?

Dessa frågor återkommer ofta och åtskillig tankemöda har åstadkommit för att klarlägga förhållandena. I Sverige har teoretiserandet fått stå tillbaka för det praktiska handlandet. Ett stort antal arbetstagare med i huvudsak följande funktioner: administrerande, konstruerande, analyserande, arbetsledande och merkan-tila har sammanslutit sig i egna organisationer. I utlandet har samma grupper ofta förblivit oorganiserade.

MÅNGA OORGANISERADE

De befintliga LO-organisationerna har inte varit tillräckligt attraktiva för tjänstemän eller ibland inte ens önskat organisera dessa grupper. Följderna av detta har i flera fall blivit att majoriteten av

anställda i »tjänstemannatäta» branscher är oorganiserade, ett förhållande som inte är till någon fördel för de organiserade LO-grupperna. Arbetsgivarna kan i umgänget med de fackliga organisationerna hävda att dessa inte är representativa för de anställda.

I Sverige har tjänstemännen kunnat bygga upp egna organisationer i sam-

organisationer som verkar inom den enskilda sektorn. Några betydelsefulla milstolpar hade dessförinnan passerats.

1. SIF och Journalistförbundet (SJF), med olika principer för organisationsuppbyggnad, träffade överenskommelse om dubbelorganisering av medlemmar inom industriområdet.

2. SALF gick i april 1969 in i ett samarbete med SIF trots att den förstnämnda organisationen då inte tillhörde TCO.

3. Svenska Civilingenjörsförbundet (CF), som tillhör SACO, började i november 1969 ett nära samarbete med SIF och SALF, sedan ett samarbetsavtal träffats.

TCO-KONGRESSEN 1970

4. En av de viktigaste frågorna vid 1970 års TCO-kongress kom att handla om att skapa förutsättningar för SALF:s återinträde i TCO och att över huvud taget bana väg för en enad tjänstemannarörelse. Kongressen uttalar i en skrift, som låg till grund för ställningstagandena, »att skapa en enad tjänstemannarörelse är ett förstahandsmål vars förverkligande bör ges prioritet i förhållande till andra i och för sig välmotiverade principståndpunkter.»

5. Till TCO-P delegerades två viktiga förhandlingsfrågor från de 11 förbunden som ingår i konstellationen, nämligen förhandling med Arbetsgivareföreningen (SAF) om rätten till ledighet vid studier samt företagsdemokratifrågorna i dess helhet, vari också ingick representation i bolagsstyrelser. I de båda delegationer som utsågs ingick också CF. Båda förhandlingarna har förts samordnade eller i nära kontakt med LO.

6. Under hösten 1971 påbörjades diskussioner inom TCO-P för att undersöka möjligheterna att förändra TCO-P:s ställning till en mera fast sammanhållen gruppering.

På basis av några teoretiska modeller för hur en förändring av organisationerna inom det privata området kunde göras fick förbunden i en enkät ge sin syn.

7. Organisations- och samarbetsfrågorna togs upp vid flera möten inom TCO-P

Ingvar Seregard.

förstånd med Landsorganisationen. Något idealtillstånd kan man ändå inte påstå råder då fyra huvudorganisationer organiserar tjänstemän. Olika principer för organisationsuppbyggnad har fört med sig att man ofta byggt upp dessa i konkurrens med varandra. En enad tjänstemannarörelse är alltså ännu ett mål som inte uppnåtts, men ett betydelsefullt steg kan inom den närmaste tiden komma att tas på den enskilda sektorn.

TCO-P-UPPDRAG

TCO-P uppdrog hösten 1972 åt dess ordförande, Ingvar Seregard, att framlägga ett förslag till förändring mot en sammanhållen gruppering av samtliga orga-

och dess arbetsutskott utan att någon samlande lösning kunde nås.

Ingvar Seregard gick till väga på så sätt att han med utgångspunkt från redan existerande stadgeskrivningar inom det statliga området genom kontakter sökte utröna vilka avvikelser som måste göras för att tillfredsställa de olika förbunden inom TCO-P:s område. Därefter utformades ett preliminärt förslag, som behandlades i olika TCO-P-grupperingar. Under hänsynstagande till de synpunkter som därvid kom fram utarbetades ett definitivt förslag.

BRED ANSLUTNING

Förslaget tar sikte på att i en kartell sammanföra samtliga förbund som verkar inom den privata sektorn, dvs såväl TCO-förbund som övriga, tex de som nu tillhör SACO. Sammanlagt omfattar de aktuella förbunden ca 420 000 medlemmar. Organisationerna har olika motparter, men flertalet medlemmar finns inom SAF:s område.

Privattjänstemannakartellen skall i första hand arbeta med förhandlingsfrågor och uppbyggnaden av de olika organen tar klart sikte på att tillfredsställa de önskemål som framkommit i enkäten

ifråga om fortsatt självständigt agerande för de förbund som så önskar.

Vidare får de grupperingar av förbund, som inte har SAF till motpart, möjlighet att genom styrelserepresentation delta i det förhandlingsarbete som sker mot SAF.

MAJORITET BLIR MINORITET

Redan i det första enkätsvar som avlämnades från SIF uttalades åsikten att förbundet kunde inta en minoritetsposition i beslutande organ trots att man har 55 procent av medlemmarna inom TCO-P-sektorn. I stadgekonstruktionen har Ingvar Seregard gått ännu längre genom att i den viktiga funktion som styrelsen utgör låta SIF och SALF tillsammans er hålla en minoritetsposition (70 procent av medlemmarna inom TCO-P finns i denna gruppering).

En balansering mellan industriblocket och serviceblocket har varit ett av ledmotiverna och åstadkommes enligt Seregards modell genom att SIF får två styrelseplatser, SALF en, HTF en, bank och försäkring i förening en, övriga TCO-P-förbund en samt CF m fl SACO-förbund en.

Med ungefär samma proportion byggs

också de rådgivande representantskapet upp, liksom det högsta beslutande organet, stämman. I stämman får också de minsta TCO-förbunden minst två platser.

FÖRHANDLINGAR SAF

I förhandlingar med SAF skall privat-tjänstemannakartellens (PTK) styrelse utgöra liten delegation. Den stora delegationen utses huvudsakligen ur förbund som har SAF till motpart, men också övriga organisationer bereds här möjlighet att delta.

Ansluten organisation, som ej godkänner förhandlingsresultat som framkommit genom PTK, äger rätt att självständigt fortsätta förhandlingar med arbetsgivarparten.

FÖRHANDLINGAR UTANFÖR SAF

På de förbundsområden där SAF inte är motpart skall, förutom den lilla delegationen, representation utgöras enbart av ledamöter från berörda avtalsområden.

KONFLIKTFOND—GARANTIFOND

PTK:s styrelse skall i samråd med berörda förbund efter strandad förhandling besluta om konfliktåtgärder.

En konfliktfond som skall stå under styrelsens förvaltning och disposition skall byggas upp. Vidare skall denna kompletteras med en garantifond, som skall ha samma syfte. Medlem i denna fond skall förvaltas av förbunden.

TCO—SACO-PRESIDIERNAS UTTALANDE FULLFÖLJES

I september 1971 gjordes från TCO:s och SACO:s presidier följande uttalande: »som ett mål vill vi uppställa att från resp organisationer överföra förhandlingsrätten till gemensamma samverkansorgan, som därefter vidareutvecklar och fullföljer samverkan. Vi vill generellt slå fast att samverkan måste vara så fast och stark att den uthärdar de påfrestringar som kan inträffa i många förhandlingslägen.» Vidare uttalade presidierna att man skall ta upp överläggningar om förhandlingsamverkan i fasta och institutionaliserade former med den målsättningen att sådan samverkan skall vara etablerad redan i planeringsskedet inför nästa avtalsrörelse.

Med det förslag som utarbetats torde presidierna kunna känna sig tillfreds.

MEDPART TILL LO

Under 1968 gjordes försök att samordna LO:s och TCO:s förbund inför de då stundande avtalsförhandlingarna. Av flera skäl lyckades detta inte.

En ny situation inträder onekligen i relationerna privattjänstemannaförbunden kontra LO, liksom privattjänstemannaförbunden kontra SAF och övriga arbetsgivarorganisationer om en ny förhandlingsorganisation bildas.

Bertil Särhagen

TCO-ordföranden:

Enighet om behovet av förstärkt samverkan

De privatanställda tjänstemännens förhandlingssamverkan blir kanske den viktigaste frågan vid TCO:s kongress i juni, säger TCO-ordföranden Lennart Bodström. Det av Ingvar Seregard nyligen framlagda förslaget kommer troligen att av ett eller flera TCO-förbund motionsvägen föras fram till kongressen för att komma under behandling där. Det blir sedan styrelsens sak att före kongressbehandlingen yttra sig över den eller de motioner som kan komma fram i organisationsfrågan.

Man kan utgå från att TCO-styrelsen vid sin behandling av ärendet kommer att särskilt fästa avseende vid de delar som rör anknytningen till TCO som centralorganisation, liksom hur samverkan vid behov skall kunna åstadkommas mellan de privatanställda tjänstemännen och TCO-K och TCO-S.

Jag hoppas att diskussionen under våren skall bli livlig och ingående och att många skall delta i den, vare sig det nu blir Seregards förslag i den nuvarande formen eller någon modifikation därav som slutligen kommer fram till kongressen. Det är där som för TCO:s del det definitiva avgörandet måste träffas.

Den samverkan som nu förekommer mellan förbunden inom TCO:s privata sektor är tämligen lös, och det

är svårt att säga hur långt man kan gå i ett första steg i riktning mot en fastare samverkan. Frågorna är komplicerade och det är många hänsyn som måste tas. Inte desto mindre torde det råda en mycket stor enighet om behovet av förstärkt samverkan, dels inom den privata sektorn och dels mellan den privata och den offentliga sektorn.

Hur tjänstemännen är organiserade är inte bara av betydelse för dem själva. Det påverkar även förutsättningarna för att gemensamt för hela arbetsmarknaden lösa vissa lönepolitiska problem. Därtill kommer att det alltid finns ett starkt samband mellan förhandlingsverskamhet och samhällsbevakning. Vad man inte lyckas lösa i förhandlingar kan aktualiseras lagstiftningsvägen och vice versa.